

1

Politiet i Tønsberg modtog anmeldelsen over telefonen tirsdag den 22. juni klokken 09.32.

William Wisting var den tredje politimand på findestedet.

Han var netop kommet ud fra lægekonsultationen og havde sat sig i bilen, da opgaven blev sendt ud over politiradioen. Nu stod han med finkornet sand i skoene og skyggede med hånden mod solen.

Bølgerne slog ind mod stranden og rullede tilbage i havet igen foran ham. De nøgne klipper strakte sig rundslebne og glatte på hver sin side af den lavvandede bugt.

To uniformerede betjente havde allerede afspærret den vestlige del af badestranden. Så tidligt om formiddagen var det kun nogle få mennesker, der havde fundet vej derud. Den lille gruppe af nysgerrige var ikke på mere end en tolv-tretten stykker, og de fleste var børn. En af betjentene havde trukket en dreng til side, groft bygget og med rødt, stridt hår og ansigtet fuldt af fregner. Drengen forsøgte at holde en lille, sort terrier i snor tilbage med den ene hånd, mens han pegede og forklarede med den anden.

Mågerne fløj i brede, dovne cirkler over bugten. Wisting lod blikket hvile på en af dem, som om han ville tage sig en lille pause, før han fyldte lungerne med salt havluft og atter koncentrerede sig om det, der kunne komme til at blive en langvarig og krævende opgave.

Skoen i vandkanten vuggede frem og tilbage. Det så ud, som om den ville blive trukket ud i havet, hver gang sandet skred bort under den, men den blev kastet tilbage mod stranden med hver

ny bølge. Drivtang og søgræs havde viklet sig ind i snørebåndene, som stadig var bundet. Rester af en menneskefod stak op af skoen. Rejeyngel og andet småkryb kravlede rundt og bed sig fast, hvor de kunne få fat.

Wisting lod blikket vandre igen og blinkede ad den tynde, grå linje, der skilte havet fra himlen. Ude i den disede horisont kunne han ane konturerne af et fragtskib.

En lille varebil kørte ind på græsmarken lige oven for stranden og standsede ved patruljebilen. Espen Mortensen steg ud, før han bøjede sig ind over førersædet igen og trak en fototaske ud. Wisting hilste den unge kriminaltekniker velkommen med et nik. Mortensen gengældte hilsenen og åbnede sidedøren i gerningsstedsbilen og tog en spade og en hvid plastikbalje ud, inden han gik ned til kollegaen.

“En til?” spurgte han og satte spaden fra sig i sandet.

“En til,” bekræftede Wisting og satte sig på hug ved siden af det makabre fund, mens Mortensen gjorde fotoudstyret klar.

Foden så ud til at være flået eller slidt af benet lige ved ankelledet, men den sad stadig fast i skoen. Flager med tyk, læderagtig hud foldede sig ud til begge sider, og i resterne af gråhvidt muskeltvæv i bunden af skoen kunne han se blege benstumper. En del af det, som kunne være et ledbånd, lå ud over hælappen på skoen.

Wisting havde set præcis det samme før. Det her var den anden fod, der var skyllet i land i hans politidistrikt i løbet af kort tid. Han rettede sig op og kiggede over på kriminalteknikeren.

“De hører ikke sammen,” sagde han så.

Mortensen blev stående med et objektiv i hånden og kiggede skeptisk på skoen i vandkanten.

“Hvad mener du? Jeg synes, den ser ud akkurat som den forrige.”

“Det er det, der er problemet.” Wisting nikkede. “Det er en venstresko. Det var den anden også.” Han bøjede sig ned og studerede indholdet i skoen igen. “Desuden er der en hvid tennissok i denne her. Den forrige havde en sort strømpe på.”

Espen Mortensen bandede og bøjede sig over skoen, som stadig vippede med bølgerne.

“Du har ret,” fastslog han. “Desuden tror jeg, den her er et par numre større. Det betyder jo ...”

Han skulle til at komme med en konklusion, men afbrød sig selv. De vidste begge to, hvad det betød. De havde fundet legemsdele fra to ukendte lig, som antagelig stadig flød rundt et sted ude i havet.

Mortensen tog nogle billeder fra forskellige vinkler. Så lagde han kameraet tilbage i tasken, greb spaden og stak den ind under skoen. Lidt sand, et par muslingeskaller og en smule havvand fulgte med over i den hvide balje.

Politimanden, der havde udspurgt den rødhårede dreng, kom over til dem. Han refererede kort det, drengen havde fortalt om fundet af skoen, da han gik tur med hunden for knap en time siden.

“Vi organiserer en eftersøgning ved stranden,” meddelte han. “Resten af kroppen kan jo flyde i land når som helst. Der vil blive fuldt af børn her i dag. Røde Kors har lovet at være på plads med et eftersøgningsmandskab i løbet af en time.”

Wisting nikkede anerkendende. De havde også søgt i havstokken i dagene efter, at den forrige fod blev fundet, uden resultat. Måske ville de være heldigere denne gang.

En stor bølge rullede langt op på stranden, og han måtte tage nogle skridt baglæns for ikke at blive våd. Bølgen trak sig tilbage og viskede hans fodspor ud i det våde sand.

Wisting kørte hånden gennem det tykke, mørke hår og kiggede ud over havet igen. Han havde været med til lidt af hvert, men denne gang følte han, at hjertet bankede lidt hurtigere.

2

Kortet, der lå udbredt på mødebordet, havde et rødt kryds yderst på sydspidsen af Stavern-øen. Wisting greb tuschen og satte et nyt kryds i bugten ved den sydvendte græsskråning op til fæstningsanlægget og værftsområdet i den gamle del af byen Stavern. Nils Hammer hang hen over hans skulder.

“En venstrefod til?” spurgte han tvivlende.

Wisting nikkede. Han tog en stak billeder ud af en konvolut og sprede dem ud over bordet. Motivet var det samme på dem alle sammen: En blå sneaker med overlæder af et eller andet syntetisk stof, polstret kant og en læderlap med fabriksnavnet Scarpa Marco. På begge sider af skoen var der røde striber, som var blegnet efter opholdet i havvandet.

Den smule tvivl, der havde været, var forsvundet. Skoen, man havde fundet på Stavern-øen seks dage tidligere, var af samme mærke og model som den, som nu befandt sig på metalbænken inde i Espen Mortensens kontor, der var indrettet som kriminallaboratorium. I luftlinje var der en lille kilometer mellem de to findesteder.

Wisting havde ikke engageret sig i efterforskningen, efter at den første fod blev fundet, men overladt det til de andre. Hovedteorien gik ud på, at foden stammede fra en bådulykke ude i Skagerrak. Retsmedicinerne mente, at foden havde ligget i vandet i mellem seks og ti måneder. Arbejdet havde indtil nu bestået i at kortlægge alle savnede personer på kyststrækningen gennem det sidste år.

Wistings første tanke, da sko og fod nummer to dukkede op, havde været, at de hørte sammen som et par. Men så var de altså begge venstrefødder.

Nils Hammer gik over til kaffemaskinen og fyldte et papkrus. Maskinen var ikke helt færdig, og det sydede, hver gang dråber af nybrygget kaffe ramte varmepladen.

“Vi snakker ikke længere om nogen ulykke, gør vi?” spurgte han og satte kaffekolben tilbage.

Wisting svarede ikke, men var indforstået med, at de måtte lægge helt andre præmisser til grund for det videre arbejde.

Hammer slubrede varm kaffe i sig.

“Et narkotikaopgør,” foreslog han.

Den granvoksne efterforsker arbejdede som leder af narcoafdelingen, og i hans øjne hang det meste på en eller anden måde sammen med narkokriminalitet. Nils Hammer var midt i fyrrerne, med brede skuldre, tøndeformet brystkasse og mørkeblond hår. De mørke øjne gav ham et skeptisk udtryk. Ofte kunne hans intense blik alene få en mistænkt til at tilstå.

“Det behøver ikke at være noget kriminelt,” mindede Wisting ham om.

Hammer trak en stol frem, satte sig og lagde benene op på bordet.

“Det *er* kriminelt at hugge benene af nogen, hvad enten det gælder levende eller døde.”

Kaffemaskinen snorkede svagt og udstødte en sky af varm damp. Wisting fandt en kop frem i skabet og forsynede sig.

“De behøver ikke at være hugget af med magt,” mente Wisting og lænede sig mod køkkenbordet. “Det er ikke unaturligt, at arme og ben bliver separeret fra en krop, som har ligget længe i vandet.”

“Og det gælder tilfældigvis også to par venstreben i samme slags sko?”

Wisting trak på skuldrene, men vidste, at han ikke overbeviste nogen ved at forsøge at bortforklare fakta. Ikke engang sig selv. Han sukkede. Fakta var, at de stod på tærskelen til en omfattende efterforskning.

Torunn Borg dukkede op i døren til mødelokalet med en bunke papirer i hænderne.

“Endnu en sko?” spurgte hun.

“Endnu en venstresko,” rettede Hammer.

“Et par numre større end den forrige,” oplyste Wisting. “Men samme mærke.”

“En Scarpa Marco,” bekræftede Torunn Borg og satte sig. “Sportssko med snørebånd,” lagde hun til og bladede i papirene.

Wisting satte sig ved siden af hende. Torunn Borg var en af de dygtigste efterforskere i afdelingen. Hun var fagligt stærk, effektiv og engageret, og hun havde fået til opgave at opspore skotypen.

“Har du fundet ud af noget?” spurgte han.

“Den er produceret i Kina,” forklarede Torunn Borg og lagde kopier frem af ordre- og produktionslister. “Europris importerer cirka 15.000 par om året. Siden 2005 har de solgt lidt over 50.000 af dem rundt om i hele landet.”

Wistings telefon ringede. Han tjekkede displayet og så, at det var Suzanne, som prøvede at få fat i ham. Han tog ikke telefonen og satte den på lydløs. Han vidste, at Suzanne ville snakke med ham om lægebesøget.

“Den første sko var størrelse 43. Den er der solgt 7.400 par af.”

“Det gør det jo lettere,” kommenterede Hammer tørt og bed i sit papkrus. “Hvem køber egentlig sneakers på Europris?”

“Sportssko,” rettede Torunn og holdt en brochure frem, som fortalte, at skoen var lavet af kunstlæder og havde såler med god støddæmpning, støbt af ethylenvinylacetat.

“Gamle mennesker,” svarede Wisting. “Min far handler på Europris. Det er rimeligt billigt, og han er tilfreds med kvaliteten. Fødderne må tilhøre to af *de gamle*.”

De to andre i mødelokalet blev stille, men de vidste, at han havde ret. Listen over savnede fra det sidste år var ikke lang. Han havde den liggende foran sig. Den indeholdt kun fire navne.

Torkel Lauritzen
Otto Saga
Sverre Lund
Hanne Richter

Alle fire var forsvundet med nogle få dages mellemrum i september året før.

Sagerne havde voldt hovedbrud. Hvert år blev omkring halvtreds mennesker meldt savnet i politidistriktet, men de allerfleste dukkede op igen. Det handlede om teenagere, der stak af hjemmefra, børn, der glemte tid og sted, demente, der forvildede sig væk, psykisk syge, bærplukkere og jægere. Som oftest endte det med en lykkelig genforening. Enkelte gange blev den savnede fundet forulykket eller med et afskedsbrev. Kun undtagelsesvis forsvandt folk sporløst.

De tre øverste navne på listen blev kun omtalt som *de gamle* i afdelingen. To af dem boede i beskyttede boliger ved Stavern Plejehjem på Brunlaveien. Den tredje mand var jævnaldrende med dem, men fortsat rask nok til at bo hjemme i Johan Ohlsens Gate midt i Stavern. Desuden levede hans kone stadig.

Medierne havde ikke været fristet til at spekulere i en sammenhæng, selv om de sikkert havde tænkt det samme som politiet.

Statistisk set var disse forsvindingssager nærmest en umulighed. Der var omkring 6.000 fastboende i Stavern. Omkring fire procent af dem var over 75 år, og i løbet af én og samme uge var tre af dem forsvundet.

Politiet havde ledt efter en sammenhæng mellem de savnede mænd, ud over den aldersmæssige og stedlige tilknytning. Det eneste, de havde fundet, var, at børnene til to af dem var gift med hinanden.

Torkel Lauritzen var enkemand og tidligere personalechef i Treschow-Fritzøe-koncernen. To år tidligere var han blevet ramt af en alvorlig hjerneblødning. På billedet, som fulgte med sagsmappen, hang hans mundvig i den ene side. Sygdommen havde medført, at han snakkede grødet og med enstavelsesord, men genoptræning på plejehjemmet havde betydet, at han kunne gøre sig forståelig. Han havde fået førligheden delvis tilbage i højre fod og var glad for at gå korte ture langs kyststien. Han havde altid været præcis og punktlig. Da han ikke kom hjem til middag efter en spadseretur mandag den 1. september, var personalet blevet

bekymret. Til trods for sygdommen var han ikke holdt op med at ryge, og både blodtrykket og kolesteroltallet var højt. De var bange for, at han havde fået en ny hjerneblødning, og der blev søgt efter ham i de omkringliggende udflugtsområder. Han var aldrig blevet fundet, hverken i live eller død.

Otto Saga forsvandt fra Stavern Plejehjem tre dage senere. Han var pensioneret oberstløjtnant og tidligere chef for Luftforsvarets Befalingsmandsskole i Stavern. Efter at hans kone døde, var han begyndt at skrive digte og havde udgivet et par digtsamlinger på et lokalt forlag. For tre år siden var familien begyndt at mærke de første skræmmende tegn på demens. Flere små infarkter eller blødninger i hjernen skadede nervecellerne og førte efterhånden til, at de mentale færdigheder svigtede. Han glemte ting, gentog ting. De havde søgt en plejehjemsplads og erfarede, at personalet fik god kontakt og kommunikerede bedre med ham, end de selv gjorde.

På et eller andet tidspunkt efter frokost torsdag den 4. september var han blevet væk. Personalet havde først gennemført hele plejehjemmet, men havde efterhånden udvidet eftersøgningen til det gamle værftsområde med den nedlagte militærlejr, hvor han havde arbejdet, og boligområdet på Agnes, hvor han havde boet. Det var sket før, at han var gået og ikke kunne finde tilbage igen. Da de skiftede til aftenholdet, var politiet blevet underrettet. Der blev ledt hele natten. I parker og private haver, i ulåste skure og udhuse, i gaderne i centrum og i bådéhavnene, men efter et døgn var der ikke flere steder at lede, og eftersøgningen blev indstillet. Den 79-årige Otto Saga var som sunket i jorden.

Sverre Lund var gammel lærer og havde sluttet sin karriere som rektor ved Stavern skole. Han var blevet meldt savnet af sin kone, Greta Lund, mandag den 8. september klokken 17.32, fremgik det af dokumenterne. Han havde sagt til sin kone, at han havde nogle ærinder, og spadserede hjemmefra ved elvetiden. Hans ærinder bestod som regel i en kop kaffe, et stykke wienerbrød og en hovedstadsavis hos Bager Nalum. Det var en spadseretur, som ikke tog ham mere end fem minutter. Han plejede at være hjemme ved ettiden.

Begge de to damer bag disken hos bageren vidste godt, hvem rektor Lund var, men ingen af dem havde set ham denne dag. En stuepige på Hotel Wassilioff, som havde været ude og tage sig en smøg ved tolvtiden, mente, at hun havde set den gamle rektor sætte sig ind i passagersiden i en grå stationcar uden for det gamle postkontor. Der endte alle spor. Chaufføren havde aldrig meldt sig, og ingen havde siden set Sverre Lund.

Hanne Richter var 34 år og havde ingen forbindelse til de andre. Og hendes sag var anderledes. Hun var børnehaveklasselærer, men havde været sygemeldt i lang tid, før hun forsvandt, og under sin sygemelding havde hun i perioder været indlagt på Furubakken, et psykiatrisk hospital i Larvik. Hun var diagnosticeret med en paranoid skizofren psykose og havde vrangforestillinger om, at en fremmed efterretningsorganisation overvågede hende og gennemførte hemmelige ransagninger hjemme hos hende, blandt andet for at placere overvågningsudstyr. Antipsykotiske lægemidler i form af depotindsprøjtninger dæmpede symptomerne, så hun kunne bo for sig selv i et lejet hus. Da hjemmesygeplejersken opsøgte hende onsdag den 10. september, var hun forsvundet. Sygeplejersken havde låst sig ind og gennemført huset. Hun så, at post og aviser fra fredag den 6. september var taget ind, men at posten fra de efterfølgende dage havde fyldt postkassen op. Hun havde ventet at finde Hanne Richter død i sengen eller i badet, men hun var der ikke. Hverken i huset eller området rundt omkring det. Politiet offentliggjorde navn og billede af den savnede i medierne, men det gav ingen resultater. Ingen havde set Hanne Richter eller vidste, hvor hun var blevet af.

Arbejdet med i alt fire savnede personer havde lagt beslag på en stor del af kapaciteten på politistationen i de følgende uger, uden at det havde ført til nogen forklaring på, hvad der var sket. Så havde de fået Natmanden-sagen at tage sig af, hvor nogen havde kappet hovedet af en ung pige og placeret det på en stage midt på torvet. Alle resurser var blevet flyttet, og inden påske var de fire forsvindingssager blevet lagt i arkivet.

For en time siden havde Wisting hentet dem op igen.

3

Wisting lukkede døren til kontoret og tog plads i stolen bag skrivebordet. Han skubbede stakken af sager, der ventede på behandling, til side og lagde mapperne om de tre savnede mænd midt på skrivebordet med et modvilligt suk.

De sidste år havde han oplevet, at arbejdsbyrden var vokset i takt med, at tilgangen af resurser var mindsket. Sager lå stille eller blev kun overfladisk efterforsket, før de blev henlagt, til fortvivlelse for både efterforskerne og dem, der var ofre for kriminaliteten. Det behøvede ikke at være sådan, hvis de bare havde haft den tid, der skulle til. Hvis de bare havde været flere.

Det nærmede sig efterhånden et punkt, hvor forbrydelse begyndte at kunne betale sig. Kriminaliteten i landet var i stærkere vækst end nogen sinde, og han så ingen tegn på, at man gjorde noget for at undgå det. Politi og domstole fortsatte tværtimod med at nedruste. Retssamfundet var i færd med at kapitulere.

Han rakte ud efter et blankt ark fra bunken på hylden ved vinduet. Med lidt klodsede bogstaver skrev han på ny navnene på de savnede mænd ned. Så lænede han sig tilbage og blev siddende og studerede den korte liste:

Torkel Lauritzen
Otto Saga
Sverre Lund

Bag hvert af dem skjulte der sig de pårørendes bekymring. Ængstelse, fortvivlelse og sorg. Et tomrum. En gåde – og en løsning.

Forsvindingssagerne var allerede blevet efterforsket. Familien og omgangskredsen til de tre mænd var blevet afhørt, og mændenes gøren og laden op til dagen, hvor de forsvandt, var blevet kortlagt. Sagerne havde slæbt sig af sted uden resultat. Det havde ikke været hans ansvar, men han havde fulgt arbejdet fra side-linjen – indtil han havde fået Natmanden-sagen. Og derefter var han blevet pålagt at holde nogle ugers ferie. Da han kom tilbage, var sagerne allerede blevet henlagt. Nu måtte han læse op på det omfattende efterforskningsmateriale. Der var endnu et par timer tilbage af arbejdsdagen, men han følte sig træt og uden energi til at tage fat på opgaven.

Han var begyndt at organisere ringbindene for at få en oversigt over sagerne, da det bankede på døren.

“Kom ind!” råbte han.

Espen Mortensen stak sit krøllede hoved ind på kontoret.

“Så stikker jeg af,” sagde han.

Wisting hævdede øjenbrynene.

“Ind til Retsmedicinsk,” tilføjede kriminalteknikeren forklarende. “Jeg kører ind med referenceprøver fra familiemedlemmerne, så vi kan få identificeret fødderne.”

Wisting nikkede anerkendende. Han havde ikke fået samlet tankerne om nye efterforskningskridt, men det var selvsagt afgørende at få bekræftet, om de afhuggede fødder tilhørte to af de savnede.

“Hvordan har du båret dig ad med det?” spurgte han Mortensen, som tog et par skridt ind i rummet.

“Sverre Lunds dna-profil har vi jo,” forklarede Mortensen.

Wisting trak det øverste ringbind på skrivebordet til sig og bladede frem til genparten af det gule ante mortem-skema. Den gamle rektors kone havde indleveret hans tandbørste, så dna-profilen var sikret for eftertiden og lå i registret over savnede. Med de savnede fra plejehjemmet havde det ikke været lige så enkelt. Da efterforskerne havde forstået, at sagerne ikke ville blive hurtigt opklaret, var værelserne allerede tømt for personlige ejendele for at gøre plads til nye beboere, som stod i kø til en plejehjemsplads.

Filerne i registret over savnede indeholdt de sædvanlige oplysninger om højde, vægt, øjenfarve, hårlængde og lignende samt oplysninger om deres tænder og generelle sundhedsoplysninger, men ingen dna-profil. Ingen af de oplysninger, de havde samlet, ville være nok til at identificere en afhugget fod.

“Det gik egentlig meget godt,” fortsatte Mortensen. “Otto Sagas datter er jo gift med Torkel Lauritzens søn. Jeg var hjemme hos dem for en time siden og forklare situationen. Jeg fik spytprøver med fra dem begge.” Han var på vej ud af kontoret igen. “Om et par dage burde vi vide, hvem fødderne tilhører.”

Wisting så efter ham. Det var sådanne tilfældige sammentræf i en sag, som at to af de savnede var beslægtede, der kunne føre til et eller andet. Det havde måske ikke noget med sagen at gøre, men det var en ujævnhed, der skabte mistro.

Han lod blikket glide ud ad vinduet. Kontoret lå vestvendt, og solen stod højt over horisonten. Småbåde med højeste sejl krydse fjorden.

Så rejste han sig brat og gik hen og hentede en kop kaffe, inden han igen satte sig til rette for at trænge ind i det store materiale.

Til at begynde med havde han vanskeligt ved at koncentrere sig. Han burde have ringet til Suzanne, men udsatte det. Han orkede ikke at fortælle om lægebesøget over telefonen.

De havde mødt hinanden for lidt over et halvt år siden. Han havde ikke tænkt på at gå ind i et nyt forhold, efter at Ingrid pludselig døde for næsten tre år siden, men livets lunefulde tilfældigheder ville det anderledes. En uhyggelig sag om to brutale drab havde bragt dem sammen, og uden hendes bidrag ville sagen ikke være blevet løst.

Han pillede ved vielsesringen, som han stadig bar, og mærkede den skyldfølelse, der altid kom over ham, når han blandede tanker om Suzanne med minderne om Ingrid. Den kom væltende ind over ham som en lumsk bølge.

Kaffen i koppen var blevet lunken. Han tog en stor slurk og tvang sig til at blive politimand igen. Efter nogle timer havde han gennemgået sagerne. Trætheden sad tungt i kroppen. Luften i

kontoret var klam og indelukket. Sveden fra armhulerne var slået ud i skjorten og bidrog til den beklumrede atmosfære.

Konklusionen var, at efterforskningen mildest talt var mangelfuld. Flere ansatte på plejehjemmet, som havde haft en central rolle i to af mændenes liv, var ikke engang blevet afhørt. Det øvrige arbejde var overfladisk. Der var ikke blevet stillet nogen dybtgående spørgsmål, og man havde ikke fundet nogen konflikter mellem de savnede eller menneskene omkring dem. Ingen uenigheder. Ingen uvenner eller fjendskab. Ingen familiehemmeligheder var afsløret.

Det indsamlede materiale var som en glat overflade, men Wisting vidste, at et sted nedenunder befandt mørket sig. Det var der altid. Det fandtes overalt. Det gjaldt bare om at skrabe dybt nok.

Det bankede på døren igen. Politiinspektør Audun Vetti åbnede uden at vente på svar.

“En orientering?” efterlyste han og satte sig i besøgsstolen.

Wisting bøjede sig frem, støttede underarmene mod skrivebordet og lod øjnene hvile på politianklageren. Han havde nypresset uniform på med stjerner og skulderstropper, som signalerede, han havde den afgørende myndighed.

Han mindede Wisting om den indbildske tepotte i H.C. Andersens eventyr, der selvoptaget og arrogant følte sig vigtigere end kopperne og skålene, fordi den havde både hank og tud.

Audun Vetti var ikke den ideelle holdspiller. Han var i ringe grad åben for indspil og andres forslag, og han veg altid udenom, når vanskelige afgørelser skulle træffes. Han havde ikke den store selvindsigt og var drevet af ambitionen om at nå højt på karrierestigen. For øjeblikket havde han en ansøgning liggende på den ledige stilling som vicepolitimester. Han havde brug for en medieprofileret sag, helst med en hurtig opløsning.

Wisting huskede ikke rigtig, hvordan historien om tepotten endte, men mente, det var noget med knuste potteskår.

“Det her er, hvad vi har,” sagde han træt. “Tre gamle mænd har været savnet i trekvart år, uden at der er fundet nogen form for

spor efter dem. To af dem boede på Stavern Plejehjem. De var beslægtede." Han gjorde en pause og fandt konvolutten med billeder af de afkappede fødder frem. Han bredte dem ud foran politiinspektøren, inden han fortsatte: "I denne uge har vi så fundet to fødder fra to forskellige mennesker."

Vetti tog et af billederne op og stirrede på det.

"Har vi en drabssag?" ville han vide.

Wisting så sig omkring, som om han var bange for, at nogen lyttede med. Så sukkede han tungt. "Mellem dig og mig og disse fire vægge, det er der ingen tvivl om."

Line lod igen blikket vandre rundt i det fremmede rum. Det lille køkken var kun udstyret med det allermost nødvendige: skab, slagbænk, komfur og køleskab. To høje vinduer vendte ud mod baggården. På krydderihylder blomstrede basilikum, oregano og citronmelisse og dækkede det halve af vinduet og udsigten.

Manden på den anden side af bordet havde dræbt et menneske. Det var femten år siden og umuligt at se på ham. Han sad tilbage med et mildt drag om munden. Han så ren ud, var pæn i tøjet og nyklippet. Blikket var tænksomt, og han trak vejret i rolige drag. Alligevel var der en form for uro i rummet, som gjorde, at hun følte ubehag og spekulerede på, om hele interviewprojektet var et fejlgreb.

Idéen var god. Hun skulle have en samtale med fem drabsmænd og en drabskvinde. Tilsammen havde de afsonet næsten 100 års fængsel. Hun ville have dem til at fortælle om alle årene i indespærring. Om følelsen af, at tiden langsomt randt forbi dem. Om følelsen af, at hver dag var tabt og kun gav dem mindre tid til resten af livet.

Den journalistiske vinkling var at forsøge at vise, hvad straffen havde gjort ved dem. Om de var blevet bedre eller dårligere mennesker. Tanken var at sætte spørgsmålstegn ved, hvor hensigtsmæssig en fængselsstraf egentlig er. I en tid, hvor kriminalitetsudviklingen krævede mere politi med flere og flere magtbeføjelser, og gruppevækkende enkeltsager blev udpenslet i medierne, var det let at råbe på strengere straffe som et effektivt tiltag. Det var vanskeligt for folk, som ikke selv havde siddet i fængsel, at vide, hvor dramatisk det faktisk var at opleve frihedsberøvelse i

år efter år. Straf var jo ment som et onde, og så vidt Line kunne vurdere, var det et paradoks i et samfund, der havde som grundidé, at man skulle hjælpe mennesker i vanskeligheder og lindre smerte og dæmpe lidelse.

Gennem interviewprojektet ville hun forsøge at finde svar på, om strenge straffe gav nogen mening. Hun ville vise, hvad der skete med folk, som havde tilbragt år bag murene. Hendes hypotese var, at et fornuftigt straffeniveau og moderat brug af tvang kunne bidrage til et mere humanitært samfund.

Artiklen skulle med i weekendmagasinet i sensommeren. Hun havde fået otte sider og to uger til at rejse rundt og gennemføre interviewene. Sidetallet kunne udvides, hvis hun leverede gode billeder. Hun måtte også arbejde med historien i ferien, så hun i alt havde fem uger til rådighed. Hun havde sat sig som mål at få historien på forsiden.

Henning Mørk var det første interviewoffer. Mappen med researchmateriale var blevet liggende ude i bilen. Den bestod hovedsagelig af avisartikler fra majdagene i 1994, da han havde kvalt og dræbt den trettenårige nabo dreng Kristian Storås. Flere af artiklerne omtalte ham som barnemorder, og sagen havde vakt afsky over hele landet.

To dage før Henning Mørk blev drabsmand, var han fyldt 26 år, lige så gammel som Line var nu. I dag var han 41. Han havde været nygift, og hans kone var gravid i ottende måned. Han var netop blevet ansat i et firma, der producerede pulverlak. Fremtiden lå foran ham.

I det skjulte havde han alligevel indledt et forhold til en barndomskæreste, der var flyttet ind i samme gade. Af avisudklippet fremgik det, at Henning Mørks kone havde været hos jordemoderen, og at drabsofferet havde opdaget ham og elskerinden, mens de udfoldede sig i husets dobbeltseng.

Line havde været nervøs på forhånd, men havde ikke ventet, at mødet med Henning Mørk skulle blive så ubehageligt. Der var noget stikkende ved hans mørke øjne, ved måden, han rynkede brynene på og udforskede hende. Han skræmte hende, slet og

ret. Det var, som om hun kunne se på ham, at han var farlig. At der inde i ham fandtes noget mørkt og uberegneligt.

Hans udstråling stod i skarp kontrast til, hvor samarbejdsvillig han havde været som interviewoffer. Han holdt sig til det, de havde aftalt, og gav fyldestgørende svar. Han talte åbent og ærligt om livet bag murene og vejen tilbage fra fængslet til samfundet. Han fortalte om, hvor isoleret han levede, og lagde ikke skjul på, hvor bitter han var. Nu ville hun forsøge at grave dybere. At komme tættere ind på ham.

“Hvad tænker du om det, du gjorde?” spurgte hun.

Henning Mørk lod de mørke øjne hvile på hende og holdt stramt om glasset foran sig med højre hånd.

Line løftede sit eget glas og drak, som for at tage brodden af spørgsmålet.

“Det var et øjeblik impulsiv handling,” svarede han og rømmede sig. “Det var gjort, inden jeg nåede at tænke. For dét tog de femten år af mit liv.”

“Du synes, straffen var for streng?”

Han løftede glasset til munden og drak stille, mens han stirrede på hende. Så satte han glasset fra sig.

“Jeg skulle aldrig have været dømt,” svarede han.

Line tøvede.

“Hvad mener du? Du tilstod jo drabet?”

“Jeg dræbte ham.” Henning Mørk nikkede. “Dommeren mente, det var forkert af mig. Jeg er uenig.”

Stilheden i rummet føltes ubehagelig. Line vred sig.

“Jeg forstår ikke ...” begyndte hun. “Mener du, at det var rigtigt af dig ...” Hun var bange for, at en direkte påmindelse om, hvad han havde gjort, ville virke provokerende, og lod være med at fuldføre sætningen.

“Om et drab er rigtigt eller forkert, afhænger af, hvilke konsekvenser det får for de involverede,” begyndte Henning Mørk at forklare. “Hvis konsekvenserne samlet set er gode, så er drabet moralsk forsvarligt. Hvis konsekvenserne samlet set er dårlige, er drabet forkert.”

Line rynkede panden og lagde ikke skjul på, at hun havde svært ved at følge logikken og hans måde at tænke på.

“Forestil dig en situation, hvor du kunne redde to personer, hvis du dræbte én. Ville det så være rigtigt eller forkert at dræbe?”

Line måtte indrømme for sig selv, at det var et moralsk spørgsmål, hun ikke umiddelbart kunne give et svar på. I stedet kom hun med en indvending: “Men det var jo ikke tilfældet ...”

“Hvad med at undgå store lidelser?” afbrød Henning Mørk. “Ville det ikke være rigtigt at dræbe én for at spare mange andre for langvarig tortur? Ville summen af konsekvenserne ikke gøre drabet berettiget?”

Line svarede ikke.

“Eller forestil dig, at en rask person bliver dræbt, for at hans organer skal kunne redde andre menneskers liv, mennesker, som har brug for hjerte, lever og nyrer for at overleve. Det er ikke umuligt, at den slags drab ville kunne føre til en bedre verden med flere lykkelige liv end en verden, hvor de, der trænger til organerne, i stedet må dø. Kan drabet på den ene raske person så være moralsk rigtigt?”

“Kristian Storås var tretten år gammel,” mindede Line ham om. Hun følte sig provokeret nu.

“Han var en pest og en plage,” affejede Henning Mørk hende. “De andre børn i gaden var bange for ham. Han mobbede dem. Han tæskede dem og stjal fra dem. Han lokkede de mindste unger til at spise regnorme og biller og sneg sig ind i nabohusene og stjal penge, der lå fremme. Det var på den måde, han havnede inde hos os. Hvis jeg ikke havde standset ham, er der ingen, der ved, hvad der var blevet af ham, men prognoserne var ikke gode. Hans mor havde allerede opgivet ham.”

Henning Mørk var blevet ivrig nu. Han lænede sig frem over bordet, og blikket havde fået noget triumferende over sig, som om han var overbevist om, at han ved at dræbe et barn havde befriet verden for en sadist.

“Men alligevel ...” forsøgte Line.

“Vent lidt,” bad Henning Mørk og holdt hånden op foran sig.

“Regnestykket er ikke færdigt. Nøjagtig ni måneder efter at jeg blev dømt, fik drengens mor en pige. Et nyt barn til erstatning for den dreng, jeg tog fra hende. Hun var aldrig blevet født, hvis det ikke havde været for mig. Hvad med hendes liv? Hun er 14 år nu. Det kan godt være, at du har set hende. Hun var med i et af de her talentshows på tv. Hun spillede og sang selvkomponeret musik. Vakker og intelligent. Det havde hverken hun eller moren oplevet, hvis broren ikke var blevet dræbt.”

Line vidste ikke, hvilke filosofibøger manden foran hende havde læst, mens han sad inde, men han havde et ubehageligt syn på liv og død. Hun nikkede, som for at erklære sig enig, og begyndte at samle sine sager sammen.

“Som journalist burde du forsøge at indtage en upartisk holdning,” fortsatte Henning Mørk. “Hvis det skal lykkes for dig med disse interviews, bør du undgå at se handlingen fra drabsmandens perspektiv, fra offerets, ja, fra nogens perspektiv i det hele taget. Du skal anse alles interesser for ligeværdige og se sagen fra evighedens perspektiv.”

Line rystede på hovedet, men lod notesblokken ligge. Henning Mørks tanker og synspunkter ville gøre det lettere at få historien på forsiden. Det ville kunne løfte hele sagen.

“Jeg forstår ikke, hvordan du kan forsvare, at du har dræbt et barn for at skjule din egen utroskab,” sagde hun roligt.

“Forstår du, hvorfor abortmodstandere i USA mener, det er rigtigt at dræbe læger, der udfører aborterne? Hvorfor muslimske tænkere er imod selvmord, men alligevel mener, at mennesker bør ofre livet i hellig krig? I nogle lande er det lovligt at hjælpe gamle og syge med at afslutte livet, mens man i andre bliver straffet for det samme. Enkelte samfund tillader, at familieoverhoveder dræber familiemedlemmer, som har forbrudt sig mod udtalte regler for, hvordan man opfører sig, andre forkaster det. Enkelte tillader, at man dræber og spiser dyr, andre bekender sig til vegetarianismen. Nogle tillader, at man dræber fjender i krig, andre afviser også det.”

Line nikkede. Mennesker tøver ikke med at holde sig til én

moral på ét område og en helt anden på et andet. Hendes ansigtsudtryk levnede alligevel ingen tvivl om, hvad hun mente om at tage verdens dobbeltmoral til indtægt for sin egen handling.

“Hvad med din far?” spurgte Henning Mørk pludselig. “Drabschef William Wisting.”

Line rettede sig op. Hun var tydeligvis ikke den eneste af dem, der havde lavet research.

“Hvad med ham?” spurgte hun.

“Er han ikke også en drabsmand?”

Ordene faldt pludseligt og gjorde hende ked af det, og hun fik med ét kvalme. Hun rejste sig for at markere, at interviewet var forbi.

For syv år siden var en drabssag, hendes far arbejdede med, endt i en væbnet aktion. Han havde stået over for en mand, som havde tortureret og dræbt en pensionist, og det havde udviklet sig til en gidselsituation, hvor hendes far havde skudt og dræbt gerningsmanden. SEFO, politiets særlige efterforskningsenhed, havde efter sin granskning frikendt hendes far for al skyld.

Hun havde altid følt, at hun kunne tale med sin far om alt, men denne sag havde de aldrig berørt. Det var ikke en hemmelighed, de havde bare aldrig talt om den. Hun troede ikke, han havde talt med nogen om den, ikke engang moren.

Henning Mørk grinede hånligt ad hende.

“Et liv er tydeligvis ikke mere helligt, end at man går fri, hvis man dræber for at redde sit eget liv.”